

Cijenjeni čitatelji,

19.9 u Gradskoj knjižnici, Starčevićev trg, održan je 5.okrugli stol za osobe s posebnim potrebama, koji je organizirala Nacionalna i sveučilišna knjižnica; savjetovali smo i informirali posjetitelje o disleksiji na 1.zagrebačkom dječjem sajmu od 3.10.-5.10. u Bočarskom domu. Dobivamo pozive za predavanja u srednjim školama. 25.11. održano je predavanje o disleksiji u SŠ Ruđer Bošković Udruga Izvor života iz Šibenika 28.11. i 29.11. organizirala je u Gradskoj knjižnici Juraj Šižgović Seminar o disleksiji za osoblje u školi i vrtiću.

2.12. u KIC-u smo imali promociju CD-a. U organizaciji su pomogli PLEON Dialog koji su se pobrinuli za medije, tako da je informacija bila 2.12. Novi list, 3.12. Novine NEWS, 3.12. Večernji list, 4.12. Moj Doktor, 8.12. Psihologijski portal, 12.12. Zagreb. hr, 16.12. Iz prve ručice, Radio Sljeme,1.1.2009. HR I program Šesto čulo

Pozivamo vas da nam javite aktivnosti koje organizirate u svom gradu i da aktivno učestvujete u stvaranju Biltena.

Predsjednica HUD-a Stanislava Leljak-Turžanski, logopedinja

KREATIVNO UČENJE – učenje uz interaktivni CD Čitajmo zajedno za učenje čitanja i pisanja

Specifične teškoće učenja danas su najčešći uzrok školskog neuspjeha i poremećaja u ponašanju. Teškoće u učenju su najčešće disleksija, disgrafija i diskalkulija.

Disleksija je velik problem za oko 10% djece u školama. U svakom razredu ima oko 3 učenika koji se MUČE s načinom na koji uče. Disleksija je stanje, ona nije bolest, ali stanje na koje se može utjecati jedino ako se otkrije u ranoj dobi, odnosno na početku školovanja. Ona nije samo poremećaj čitanja, već sindrom koji može utjecati na razumijevanje jezika i informacija koje osoba s disleksijom dobiva, govor, čitanje, pisanje i računanje. Rad s djecom s disleksijom je dugotrajan i težak. Oni imaju puno problema u učenju i NE VOLE učiti (barem ne na način kako se to radi u školi). Ipak imaju izuzetno visoku inteligenciju, nadareni su za mnoge stvari, a posebno one na vizualnom planu. Pokazuju veliko zanimanje za sve nove načine i tehnike učenja, slagalice, mozgalice, igrice, interaktivno učenje preko kompjutera.

Hrvatska udruga za disleksiju napravila je CD na kojem su terapijske vježbe koje im omogućavaju da vježbaju vještinu čitanja, pisanja i učenja, svakodnevno kod kuće ili u školi.

Ideju o CD-u podržali su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje RH, koja ga je predstavila u osnovnim školama u Varaždinu, Osijeku i Zagrebu.

Na izradi zadataka uz Željku Butorac, prof. logoped pomogle su prof. dr. sc. Mirjana Lenček i Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logoped. Likovima daje glas Kristijan Kiki Ugrina.

CD je namijenjen djeci starije vrtićke dobi, a mogu koristiti i učenici do 5 raz. osnovne škole. Na njemu je 11 vježbi/igrice koje poboljšavaju sve što utječe na brže svladavanje tehnike čitanja: orijentacija u prostoru i vremenu, slušna analiza i sinteza, pamćenje slova, vizualni rječnik,...

Kada se otvori CD, pojavi se knjiga, koja nas listajući upoznaje s riječju autora, o HUD-u, o čitanju i disleksiji, kako pomoći djetetu i upute za rad na CD-u.

Likovi su obitelj mačaka: mama i 4 mačića. Jedan je mačić Micko. Micko je znatiželjan i luta u knjižnici. Tamo sreće dva miša koji rade štetu. Micko traži igrača da mu pomogne. Kod pravilnog odgovora Micko pohvaljuje i odgovori se boduju.

Kako naručiti CD?

- broj mobitela udruge (091-568-1009)

- e-mail: stanislava.leljak-turzanski@zg.t-com.hr

- dodatne informacije na www.hud.hr

Građa lagana za čitanje

Željka Butorac, prof.logoped

Disleksija, kao jedna od teškoća u čitanju, pisanju i učenju, rasprostranjena je diljem svijeta, te obuhvaća 8-10 % stanovništva. U Hrvatskoj je prema evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u 2008. godini upisano oko 330.000 djece u osnovne i srednje škole. U skladu s podatkom o rasprostranjenosti disleksije u svijetu, okvirna brojka s kojom se raspolaže u Hrvatskoj udruzi za disleksiju (HUD), o broju školske djece s disleksijom je 30.000 djece u osnovnim i

srednjim školama RH. Usprkos tome, nema sustavne brige o osobama s tim teškoćama.

Podaci iz školske prakse govore da je sve više djece s teškoćama poput disleksije. Unatoč tome, školski programi i udžbenici neprilagođeni su takvoj djeci, posebno lektira. Okolina u kojoj dijete živi i radi, nije sklona razumjeti teškoće koje ima dijete s disleksijom. Biti neuspješan u toj dobi, iz dana u dan, cijelu školsku godinu, dvije i više, ne izgleda ni ugodno, ni zabavno, ni ono što bi itko od nas želio. Kako doći u ravnopravan položaj s ostalim vršnjacima i usvajati znanja koja dobivamo u školi? Najvažnije je naučiti čitati i razumjeti što smo pročitali. Upravo zato, a u cilju individualiziranog pristupa prema ovoj djeci, u svijetu se koristi građa lagana za čitanje.

Međunarodne *Smjernice za građu laganu za čitanje*, donose pravila koja su osnova za prilagođavanje knjižnične građe (novine, vijesti, članci u časopisima, knjige, udžbenici i sl.), specifičnim teškoćama u čitanju i pisanju za različite skupine korisnika (osobe s disleksijom, osobe sniženih intelektualnih sposobnosti, osobe s demencijom, afazijom i druge). Iako ne postoje gotova rješenja o tome što je na kojem jeziku lagano za čitanje, temeljne postavke u *Smjernicama* daju jasna pravila koja se moraju slijediti da se postignu obilježja građe lagane za čitanje. U stvaranju preduvjeta za proizvodnju građe lagane za čitanje, trebaju se udružiti logopedi, defektolozi, knjižničari, učitelji i nakladnici. To napose vrijedi za nakladnike koji trebaju razvijati tu složenu, a dosad nepoznatu granu izdavačke djelatnosti u Hrvatskoj.

Novina je, upotreba građe prilagođene osobama s teškoćama u čitanju i pisanju, tj. učenju, u svijetu, ali ne i kod nas. Mi nemamo praksu izdavanja knjiga, udžbenika ili tiska prerađenih po smjernicama građe lagane za čitanje.

Iskustvo logopeda koji rade sa školskom djecom pokazalo je da uz upotrebu knjiga koje sadržajem, dizajnom i ilustracijama privlače pažnju osoba s teškoćama u čitanju i pisanju, dolazi do brzih pozitivnih pomaka u usvajanju jezika i pisma.

Upotrebom građe lagane za čitanje, dobro odabranih tekstova, otvaraju se mogućnosti djeci i mladima s teškoćama u učenju za bolje pamćenje, produblјivanje razumijevanja jezika i bolju organizaciju podataka za kvalitetno učenje. Omogućava učenicima sa disleksijom čitanje udžbenika i lektire, te ih motivira na učenje. Ovako izrađena građa lagana za čitanje, učiteljima olakšava planiranje i realizaciju individualiziranog pristupa u radu s učenicima s disleksijom, kao i učenicima s jezičnim teškoćama.

Smjernice za izradu građe lagane za čitanje razlikuju se za osobe s disleksijom, od osoba sa smanjenim intelektualnim sposobnostima, jer se razlikuje jezični nivo prilagodbe. Osobu s disleksijom ne smijemo osiromašiti za informacije i emocionalni naboj teksta, dakle prilagođavamo ga tako da konstrukcija rečenica, izbor i poredak riječi u rečenici, pojašnjavanje riječi, oblik i izgled teksta, veličina fonta, podeblјavanje važnih riječi, napravimo tako da olakšavaju čitanje i razumijevanje pročitanog. Važno je da je informacija u tekstu razumlјiva osobama s disleksijom i da ju mogu obrađivati, pohraniti u pamćenje i koristiti pri učenju. CSSU- pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, provodi edukaciju knjižničara, logopeda i ostalih zainteresiranih, u cilju osposoblјavanja stručnjaka za izradu građe lagane za čitanje. Tako bi ostvarili ciljeve koje želimo, a to je da se unutar redovnih udžbenika za škole, uz postojeće tekstove nalaze isti ti tekstovi prerađeni kao građa lagana za čitanje. Na taj način treba preraditi i lektiru za osnovnu školu .

To bi bio veliki doprinos u borbi za prava na pismenost i informiranje osoba s disleksijom .

Korekcija pisanja metodom senzorne integracije

Andreja Gamser, prof. def.

Brži način života, životne nevolje i pomanjkanje vremena za odgoj djece, jedan su od uzroka razgovora pedagoških stručnjaka, koji kažu da su današnji učenici drugačiji i da zato trebaju drugačiji pristup u procesu poučavanja, koji uključuje više kretanja i primanja informacija svim osjetilnim kanalima.

Brojni roditelji, učitelji, specijalni pedagozi i drugi stručnjaci, koji rade u osnovnoj školi, kod svojih prosječnih učenika sve češće uočavaju neugodu, nespretnost, zatvorenost u sebe, pretjeranu impulzivnost, teškoće učenja i teškoće u uspostavljanju kontakta s vršnjacima. Obzirom da mnogi od tih učitelja ne poznaju pravi uzrok lošeg funkcioniranja, te ih obilježavaju kao lijeve i nemotivirane za školski rad, puno puta takve učenike zamjenjuju s učenicima s ADHD ili kao učenike sa smetnjama u ponašanju i ličnosti. Zbog lošijeg prepoznavanja njihovih teškoća, ti učenici često naiđu na nerazumijevanje kako kod kuće, tako i u školi, što samo povećava njihovu tjeskobu i teškoću.

U nastavku ukratko predstavljam bitne točke teorije o smetnjama u senzornoj integraciji, koju je pedesetih godina 20. stoljeća prva dijagnosticirala radna terapeutica A. Jean Ayres iz Amerike i nešto multisenzornih postupaka, koje sam upotrijebila u okviru istraživanja za svoj diplomski rad, kod korekcije pisanja, na uzorku učenika 2. razreda devetogodišnje osnovne škole, koji su imali teškoće s

finom motorikom, grafomotorikom, orijentacijom u prostoru i shemom tijela.

Teorija o smetnji u senzornoj integraciji

Senzorna integracija je neurobiološki proces, koji predstavlja najvažniji tip senzorne obrade. Odnosi se na integraciju i tumačenje senzornih informacija, koje dolaze u čovjekov mozak iz sedam senzornih sustava (vestibularnog, taktilnog, slušnog, propioceptivnog, vizualnog, njušnog, okusnog) iz okoline, koja ga okružuje. Te informacije mozak lako organizira i oblikuje u saznavanje, ponašanje i učenje, tek kada one dolaze u dobro organiziranom i integriranom obliku.

Kada je slabija organiziranost centralnog nervnog sustava, nejednako primanih senzornih informacija ili neadekvatne integracije poruka iz različitih senzornih sustava, mozak ne može informacije odgovarajuće upotrijebiti, i tada govorimo o smetnjama u senzornoj integraciji, koja ne označava samo jednu specifičnu smetnju, nego je pojam koji obuhvaća mnogobrojne neurološke nepravilnosti, do kojih dolazi u centralnom nervnom sustavu.

Smetnja koja je prvo prepoznata kod osoba s autizmom, javila se u kontinuumu od lakšeg do težeg oblika.

Kod prepoznavanja smetnje, potrebno je puno stručnog znanja i preciznosti, jer se znakovi razlikuju od djeteta do djeteta, i nije nužno da određeno dijete ima sve simptome koji zadovoljavaju kriterije te dijagnoze.

Novija američka istraživanja (Stock Kranowitz 2005) govore, da se sa takvom teškoćom suočava 10-15 % učenika s prosječnim ili natprosječnim intelektualnim potencijalom, dok je po Sensory Integration International taj postotak još veći, i oni pripisuju smetnje u

senzornoj integraciji kod 70% učenika s teškoćama u učenju, kojih je po njihovom podatku oko 30% školske populacije.

Znakovi teškoća dijele se na tri područja:

- teškoće u senzornom prilagođavanju
- teškoće u senzornoj diskriminaciji
- teškoće na području motoričkog razvoja (teškoće povezane s tjelesnim držanjem, dispraksijom)

Učenik može imati teškoće samo na jednom području (najčešće su teškoće u senzornom prilagođavanju), a najviše se javlja kao kombinirana smetnja, javlja se kod 70% djece sa disfunkcijom u senzornoj integraciji.

Smetnja u senzornoj integraciji snažno utječe na djetetovu prihvaćenost u školi, njegov doživljaj sebe i školski uspjeh. Radi odstupanja u ponašanju, učenik je među vršnjacima slabo prihvaćen i češće traži prijatelje među starijima. Pomanjkanje organizacijskih vještina, zaboravljivost, loša organiziranost, u školi ga prikazuju kao lijenog i neozbiljnog za školski rad. Radni listovi u bilježnici su istrgnuti, bilježnice su neuređene. Na školskoj klupi uvijek ima više stvari nego što ih treba.

Radi teškoća u finoj motorici nespretnan je kada upotrebljava škare, olovku i druga školska pomagala, a teškoće su još veće kada dijete uči pisati, čitati i računati, jer te složene vještine zahtijevaju puno senzorne integracije.

U pubertetu se kod učenika sa teškoćom u senzornoj integraciji često pojavi negativna slika o sebi, koja je posljedica neadekvatne funkcije dječjeg nervnog sustava, negativnih osjećaja i frustracija, koje rastu s dječjim nezadovoljstvom sa samim sobom i okolinom, koja ga ne prihvaća takvim kakav je. Dijete je svjesno da je drugačije od drugih, ali ne zna zašto.

Senzorna integracija i pisanje

Uspješna senzorna integracija ima važnu ulogu i pri pisanju, jer su najvažnije vizualno-motorna, vizualno-auditivna, vizualno-kinestetska, vizualno-osjetilna, slušno-dodirna i integracija dodira i pokreta.

Ayres (2002) kao izuzetno važan uvjet za uspješno pisanje naglašava dobro integriran taktilni sustav i specifične taktilne podražaje, koji iz ruke i dlana putuju u senzorni korteks, gdje se realizira njihova detaljna slika. Kada olovka dotakne određene točke na prstima, taktilne informacije putuju u senzorni predio kore velikog mozga gdje se formira odgovor, kojeg mozak u najkraćem vremenu šalje točno određenim mišićima, koji sudjeluju pri držanju i micanju olovke.

Ako taktilne informacije koje dolaze u mozak nisu jasne ili ako izmjena informacija na tom putu između mozga i mišića ne protiče glatko, osjećaji koje dobije učenik nazad u dlan, su difuzni i slabo definirani.

Važnu ulogu ovdje ima vestibularni sustav, koji omogućava fiksaciju pogleda i glave, da dijete lako prati pisanje na ploči i tekst prepíše u bilježnicu. Odstupanje u vestibularnom sustavu odražava se u hipotoni ili hipertoniji, radi čega učenik pritišće olovkom premalo ili prejako na podlogu. Posljedica manjkavog vestibularnog sustava je i teškoća kod slušne i vidne obrade podataka. Sam vizualni sustav omogućava samo opažanje stvari, a vestibularni je onaj koji mozgu poručuje, zašto stvari izgledaju tako kako izgledaju. Kinestetičke spoznaje, s kojima učenik također osjeća slovo, umjesto da bi ga samo vizualno prepisivao, utječe na usvajanje njegovog motoričkog uzorka, i

istovremeno učenika postepeno priprema na prijelaz bilježenja papir-olovka.

Kinestetičke spoznaje, s kojima učenik također osjeća slovo, umjesto da bi ga samo vizualno prepisivao, utječe na usvajanje njegovog motoričkog uzorka, i istovremeno učenika postepeno priprema na prijelaz bilježenja papir-olovka.

Navedene multisenzorne strategije i aktivnosti su dio sustavnog strukturiranog multisenzornog treninga za poboljšanje pisanja. Provela sam ga sa skupinom učenika 2. razreda devetogodišnje osnovne škole, koji su imali teškoće na području fine motorike, grafomotorike, orijentacije u prostoru i shemi tijela, te su pogodne kao dopuna početnom opismenjavanju ili dio specijalno-pedagoških postupaka u korekciji teškoća fine motorike i grafomotorike.

Vježbe prije početka pisanja (5-10 min):

- stiskanje proprioceptilnih loptica
- trljanje ruke o ruku
- kruženje dlanovima
- valjanje valjaka od različitih materijala
- stavljanje mine iz tehničke olovke
- *sviranje glasovira* po olovci, ljuljanje olovke na dlanu
- taktilno pamćenje, taktilni domino

Postupci koji pomažu za poboljšanje tehnike pisanja:

- postepen prijelaz iz velikopoteznog pisanja na papir sa crtama
- verbalizacija postupka pisanja oblika slova
- redosljed pisanja slova, označen strjelicama
- razvijanje kopiranja i poticanje pisanja po sjećanju (na pr. magnetima ispod stola)
- pisanje slova zavezanih očiju, uz vodstvo učitelja
- vizualni oslonci (karton sa napisanim slovima)

- pisanje na uske trake
- označavanje znakom lijevog gornjeg ugla u bilježnici (Vizualni oslonac)
- pisanje po ploči (pomaže opuštanju tenzije zapešća)
- pisanje s različitim vrstama pisala (pisalo s mirisom, s neravnim okosnicama, s drvenim ugljenom)
- pričvršćivanje lista papira na površinu gdje pišemo
- upotreba olovaka koje su opterećene težinom

Materijali i aktivnosti za multisenzorno utvrđivanje pisanja slova:

- pisanje slova u slikarskom vosku, toplom štirkom, plastelinom,..
- osjećanje slova (od lima napravimo slovo- učenik po njemu ide prstom)
- pisanje slova na foliju, jastučice punjene želeom
- od slatkog vrhnja špricati slovo, pjenom za brijanje,..
- oblikovanje slova od slanog tijesta, dugmadi, od šibica
- gašenje slova (napraviti slovo od svjećica i zatim ga ugaziti)
- pikanje oblika slova sa crtaćim čavlicima na pluto
- sastavljanje ogrlice od glinenih slova
- pisanje slova bojama za prste
- pisanje slova po leđima prijatelja
- oblikovanje slova na svom tijelu
- perforiranje oblika i slova
- prepoznavanje slova opipom sa zavezanim očima
- prepoznavanje slova, (skrivenih u različite materijale, pšenično zrno, kukuruz)
- vožnja po slovu automobilom sa daljinskim upravljanjem
- oblikovanje slova sa stolarskim metrom

Postupci koji razvijaju pažnju i dobar položaj tijela pri pisanju:

- podloga ispod nogu kod sjedenja za stolom (npr. kutija od cipela...)
- jastuk na stolcu
- sjedenje na terapijskoj lopti
- prepolovljene teniske loptice stavljene na noge stolca, koje omogućuju lagano ljuljanje
- gumeni pojas na nogama stola, koji omogućava opuštanje napetosti

Postupci koji razvijaju odgovarajuće držanje olovke:

- upotreba gumenih nastavaka za pisanje
- otisak pravilnog traga olovke u glini
- oznaka točaka na olovci gdje učenik mora staviti prste
- *trik* s gumom (ako učenik drži olovku previše uspravno)

Literatura:

1. Ayres A.J. (2002) Dijete i senzorna integracija, Zagreb, Slap
2. Gamser A. (2007) Izboljšanje pisanja s pomoćjo treninga senzorne integracije. Diplomsko delo, Ljubljana, PeF
3. Stock Kranowitz C. (2005) The Out-of-Sync Child, Recognizing and Coping with
4. Sensory Processing Disorder, New York, Penguin Group

Zahvaljujemo Mariji Kavkler, odgovornoj urednici Biltena Bravo što nam je dozvolila prevesti ovaj članak. Sa slovenskog jezika prevele Stanislava Leljaka-Turžanski i Mirjana Kordić.

Osobe sa specifičnim teškoćama u čitanju –disleksijom

Gordana Žuliček

Obzirom da Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" u Dječjem odjelu već nekoliko godina pruža uslugu "ČITAMO S VAMA", namijenjenu prvenstveno djeci, roditeljima, starateljima, učiteljima i svima onima koji se u svom radu bave osobama s disleksijom, ove godine sam, nadopunjujući mapu sa korisnim

informacijama na temu disleksije, prevela (i prilagodila) tzv. "tips for parents, teachers and students" koje sam pronašla na internet stranici www.dyslexi.info, nazvavši ih korisnim savjetima za roditelje, učitelje i učenike.

Zanimljivo je što su tu web stranicu izradili tinejdžeri s disleksijom, koji najizravnije mogu predočiti probleme na koje nailaze tijekom školovanja i odrastanja, te ponuditi na temelju vlastitog iskustva, konkretne savjete osobama istih teškoća.

Korisni savjeti ZA UČITELJE:

- saznajte čim više o specifičnim teškoćama u čitanju (disleksiji)
- pitajte ih usmeno, izbjegnite pismene testove
- učeniku pročitajte pisani test
- produljite mu vrijeme za rješavanje testa
- pišite bilješke na računalu ili ih prikažite grafoskopom tijekom nastave
- ako je moguće, dozvolite učeniku da gradivo o kojem govorite na satu, snimi na kazetofon i tako mu olakšate učenje kod kuće
- informirajte učenika o zvučnim knjigama a lektiru umjesto čitanja može poslušati na kazeti ili CD-u
- koristite slova velikog formata kod pisanja zadataka, a kad je moguće koristite skice na formatu papira A3
- naučite učenika da i u tijeku nastave izrađuje i koristi mentalne mape, umjesto bilješki u nizu
- ako je moguće, zadajte učeniku što više praktičnih zadataka za učenje gradiva, umjesto pasivnog čitanja
- za čitanje mu dajte kraće tekstove, odnosno podijelite tekst na manja poglavlja, da ga ne frustrira
- budite strpljivi, pohvalite učenika za trud, hrabrite ga i pomognite mu da izgradi i zadrži samopouzdanje, jer

mnogi od njih nemaju ni dovoljno samopoštovanja

- lagana muzika u pozadini pri čitanju, može imati pozitivan utjecaj na učenika koji ima disleksiju, jer su tada obje moždane hemisfere podjednako aktivne
- razgovarajte s ostalim učenicima u razredu o teškoćama čitanja, disleksiji, s naglaskom na prihvaćanje različitosti među djecom i tako ćete izbjeći zadirkivanje i omalovažavanje od strane nasilnih učenika.

Korisni savjeti ZA RODITELJE:

- saznajte čim više o specifičnim teškoćama u čitanju (disleksiji)
- imajte na umu da ste prvenstveno djetetov roditelj, a ne učitelj
- vjerujte u svoje dijete, razvijajte vještine koje mu idu i strpljivo ga hrabrite u učenju teških vještina
- pisanje domaće zadaće i učenje ne bi smjelo trajati nekoliko sati i omogućite mu u slobodno vrijeme zabavu i opuštanje
- savjetujte djetetu neka koristi i piše slova velikog formata kod pisanih zadataka, a kad je moguće koristite skice na formatu papira A3
- naučite ga i u početku zajedno s njim izrađujte i koristite mentalne mape, umjesto bilješki u nizu, koristeći različite boje i simbole
- neka gradivo uči na što praktičniji način, usporedbom i primjerima iz života
- hrabrite i potičite dijete da koristi knjige većih slova, s više ilustracija, skraćene verzije lektira i ako je moguće audio-knjige
- igrajte igre koje potiču i pomažu u vježbanju koncentracije i pamćenja (kognitivne sposobnosti): memory, grad i selo, te više pisanih riječi na isto početno slovo ili isti završni slog (rima)

- lagana muzika u pozadini pri čitanju, može imati pozitivan utjecaj na učenika s disleksijom jer su tada obje moždane hemisfere podjednako aktivne
 - čitajte naglas s djetetom, tako da ima mogućnost razumjeti upotrebu riječi i strukturu rečenice
 - budite strpljivi, pohvalite ga za trud i hrabrite ga, pomognite mu da izgradi i zadrži samopouzdanje u svoje sposobnosti i samopoštovanje prema svojoj osobnosti
- Korisni savjeti ZA UČENIKE:
- možda ćeš u višim razredima, moći snimati predavanja, a ne bilježiti na papir
 - ako nešto ne stigneš zabilježiti, zamoli prijatelja da kopiraš (ukoliko ima čitak rukopis)
 - ako imaš dugačak tekst za pročitati, čitaj odlomak po odlomak i bojom podcrtaj glavnu rečenicu a ne obraćaj pažnju na detalje. Ako je moguće, poslušaj audio-knjigu iz knjižnice
 - ako imaš kratak tekst, povećaj format sa A4 na A3 jer će ti koristiti
 - ako imaš priliku, dugačak tekst čitaj naglas zajedno s nekim (malo ti, malo on) tako da možeš razumjeti upotrebu riječi i strukturu rečenice
 - ako nemaš dovoljno vremena, neka ti druga osoba pročita, a ti najvažnije zabilježi slikom i simbolima
 - zamoli učitelja da ti produži vrijeme za neki pisani ispit, ako se bojiš da nećeš stići
 - bilježi crtajući slike i simbole (raznim bojama) poput mentalnih mapa, radije nego da za vrijeme nastave bilježiš rečenicama
 - lagana muzika u pozadini pri čitanju, može imati pozitivan utjecaj na učenika s disleksijom jer su tada obje moždane hemisfere podjednako aktivne
 - imaj samopoštovanja zbog svojih vrlina kao osobe
 - imaj i samopouzdanja u svoje sposobnosti, jer si dovoljno pametan da naučiš, samo trebaš drugačiji način učenja
 - mnoge poznate osobe koje su postigle nešto vrijedno u životu i radile što vole, imale su specifične teškoće u čitanju
 - tvoje zanimanje u životu (posao) ne mora biti nužno vezano uz tekst

Tjedan disleksije 5.10.-11.10.2009.

<p>HUD Hrvatska udruga za disleksiju Kampus Borongaj (ERF) Borongajska cesta bb 10000 Zagreb</p> <p>tel: 01/2457-000, fax: 01/2333-360 091/568-1009 (dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati) žiro račun 2390001-1100134271 web stranica: www.hud.hr</p>	<p>BILTEN IZDAJE: Hrvatska udruga za disleksiju Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Kampus Borongaj, Borongajska cesta bb Urednica: Stanislava Leljak-Turžanski, predsjednica Uredništvo: Ružica Lončar, dopredsjednica Gordana Baričević Nada Lovrić Dragica Slavić Ljiljana Petrovski Mirjana Lenček Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 200 primjeraka.</p> <p>BILTEN JE BESPLATAN</p>
---	--